

SEAN-ADVIES, nr. 10 betreffende ISP-V

- Gevraagd advies
- Behandeld in vergadering d.d. 3 september 1993
- Uitgebracht op 28 september 1993 aan SNN-Bestuurscommissie EZT en de Interprovinciale Statencommissie.

ISP-V

In de vergadering van de SEAN op 3 september j.l. is afgesproken, dat de raad op basis van de toen gevoerde discussie nog schriftelijk vóór 1 oktober op de voorgestelde SNN-opzet voor ISP-V zou reageren.

Alvorens hierop nader inhoudelijk in te gaan, willen wij (opnieuw) enkele kanttekeningen plaatsen bij de gevolgde SNN-procedure.

In de SEAN-vergadering is erop gewezen, dat in de voorbije maanden een goede planning, voorbereiding en afhandeling van SEAN-adviezen vaak niet mogelijk waren doordat in het SNN-circuit telkens meer tijd voor besluitvorming nodig was dan aanvankelijk werd verondersteld.

Op 3 september was de situatie niet anders: in het SNN-voortraject was een zodanige procedure gevolgd, dat in de SEAN niet aan de hand van een tijdig ingediend schriftelijk voorstel kon worden gediscussieerd. Een dergelijke procedure leidt ertoe, dat in ernstige mate afbreuk wordt gedaan aan het vereiste van een zorgvuldige advisering. Zeker in aangelegenheden als ISP-V, die voor het bedrijfsleven een hoge prioriteit hebben, achten wij een dergelijke gang van zaken niet acceptabel. Wij dringen er dan ook bij U op aan, dat in de toekomst indien enigzins mogelijk een adequate procedure wordt gevolgd, waarin voldoende tijd beschikbaar is voor de meningsvorming tussen de SEAN-geledingen.

Inhoudelijke reactie

1. Meegedeeld is van de zijde van SNN, dat een bedrag van 262,5 mln in een verhouding van 70-30% wordt toegeedeeld aan enerzijds de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel en anderzijds aan Friesland. De SEAN stelt vast, dat hierdoor opnieuw een versnippering van de nationale beleidsinzet voor Noord-Nederland gaat optreden, terwijl nu juist voor ISP-IV was besloten tot een gebundelde inzet voor 5 Noordelijke clusters.

Deze herprovincialisering van een belangrijk deel van het beleid staat haaks op het eerder ingezette streven naar schaalvergroting en noordelijke netwerkvorming in de zin van samenhangende economische activiteiten waarbinnen vergelijkbare en elkaar aanvullende bedrijvigheid, adequate toelevering en uitbesteding, de juiste arbeidsmarktpotenties en een goede samenhangende kennisinfrastructuur aanwezig zijn. Dergelijke clusters zouden synergie opleveren en aantrekkingskracht hebben op andere activiteiten.

Het op voorhand toedelen van gelden aan provincies kan gemakkelijk ten koste gaan van de kwaliteit van de projecten en regelingen en van de flexibiliteit in de aanpak.

Een tweede aspect van deze ontwikkeling kan zijn, dat wanneer een zo groot deel van ISP-V zo gemakkelijk over provincies wordt verdeeld, de verleiding zou kunnen ontstaan ook de IPR weer te herprovincialiseren. Suggesties vanuit Friesland voor toepassing van een 30% IPR voor (buitenlandse) vestigingen zouden op een dergelijke ontwikkeling kunnen duiden. Wij willen er ernstig voor waarschuwen geen maatregelen te ontwikkelen die afbreuk zouden kunnen doen aan het nog maar zo kort geleden ingezette Noordelijke IPR-regiem.

2. Doelstelling van het ISP is bij te dragen aan de ontwikkeling van de marktsector, teneinde te komen tot een geografisch evenwichtige productie en werkgelegenheid t.o.v. Nederland als geheel. Het is noodzakelijk deze doelstelling helder te houden en hieraan voortdurend de (overheids)inspanningen te toetsen.

3. In het algemeen gaat de SEAN accoord met de voorgestelde inhoudelijke accentverschuivingen. Met name onderstrepen wij het advies van Berenschot om specifiek de onderwerpen "Versterking industrie, kennis, onderwijs, arbeidsmarkt en infrastructuur" op de politieke agenda te zetten. Voortzetting van de huidige marktgerichte formule is geboden. Geen verdere inkrimping budget, eerder - in verband met de verwachte grotere bedragen uit de EG-fondsen - verhoging van het budget. Versterkte aandacht voor de industriële verwerking van agrarische grondstoffen is noodzakelijk. Wanneer gesproken wordt over "Versterking van industrie etc." wordt in het licht van punt 2. bedoeld de uitbreiding van industrie etc. Op basis van goede plannen is het bestaande bedrijfsleven bereid mee te werken aan de realisering van punt 2. Echter in plaats van het hier bovengestelde wordt het ISP-clusterbudget ingekrompen met zo'n 25% en het aantal clusters beperkt tot drie. Bij het industriebeleid denken wij, naast algemene voorwaardenscheppende maatregelen, met name aan uitbreiding van het budget en specifieke maatregelen voor technologie-ontwikkeling. Essentieel daarbij is een goede, toegankelijke en samenhangende kennisinfrastructuur. Kennisoverdracht kan effectief worden bevorderd, niet door weer nieuwe instituten op te richten, maar door de bestaande infrastructuur in een hecht netwerk ten dienste van en samen met (clusters van) het bedrijfsleven te laten functioneren. Daarnaast zijn ook de verbetering en uitbreiding van opleidingen en onderzoeksinstituten en afstemming daarvan op de behoeften van het bedrijfsleven belangrijke aandachtspunten.

4. Een cruciaal element in het toekomstig beleid is het ontwikkelen van een geïntegreerd noordelijk ruimtelijk-economische plan (o.m. formuleren op hoofdlijnen van de functies van de onderscheiden zwaartepuntgebieden en de mogelijkheden tot versterking daarvan, vaststelling prioriteiten), mede als basis van het ISP- en Brusselse beleid. Een dergelijk plan dient ook de voorwaarde en het kader te zijn voor de financiële inzet vanuit de verschillende fondsen.

5. De organisatie van het regionale beleid is onnodig versnipperd. De verschillende elementen van het beleid kunnen worden versterkt door een adequate bestuurlijke samenwerking en integratie van de verschillende elementen (ISP, ISP-clusters, IPR, Brusselse programma's 2 en 5b, NOM). Door groter samenspel en samenhang ontstaan nieuwe en elkaar versterkende effecten. Het verdient aanbeveling hierbij de NOM een centrale uitvoerende functie te laten vervullen. Deze centrale uitvoerende functie dient met name een regisserende en coördinerende te zijn. Juist daarin dient geïnvesteerd te worden, zo luidde één van de belangrijkste conclusies van de commissie Goudswaard. Aan die voorwaarde is nog steeds niet voldaan.
6. De realisering van een goede (hoofd)infrastructuur behoort in principe tot de normale verantwoordelijkheid van de (rijks)overheid. Waar echter in de komende periode belangrijke Brusselse middelen ook voor het oplossen van knelpunten in de noordelijke infrastructuur en bedrijfsomgeving beschikbaar komen, valt er niet aan te ontkomen, dat ook vanuit het ISP daarvoor (kleinere) bedragen worden gefourneerd. V.w.b. de daarbij te leggen prioriteiten wijst de SEAN op zijn (voorlopig) advies over het Noordelijke Infrastructuur Concept, het nog op te stellen noordelijk ruimtelijk-economische structuurplan (en het daarover t.z.t. uit te brengen SEAN-advies) en het PLI-onderzoek naar de belangrijkste bedrijfslocaties in Noord Nederland (en het daarover uit te brengen SEAN-advies). Er wordt voor gepleit dat de SEAN in de gelegenheid wordt gesteld een nader advies uit te brengen over de verhouding tussen de financiële inzet voor de ISP-marktsectorprogramma's en het financiële volume, dat voor infrastructuur/bedrijfsomgeving wordt aangewend, zodra meer duidelijkheid over het beschikbare volume aan Brussels geld bestaat.
7. Versterking van het wederzijdse contact tussen ISP-programmacommissies en de intermediaire organisaties van het bedrijfsleven is noodzakelijk.
8. Wij pleiten er tenslotte voor dat de voortzetting en intensivering van het regionale beleid zo mogelijk worden opgenomen in het regeerakkoord voor de nieuwe beleidsperiode.